సంసార సాగరంలో

పెద్దింటి రామమూర్తి

లక్ష్మణ్

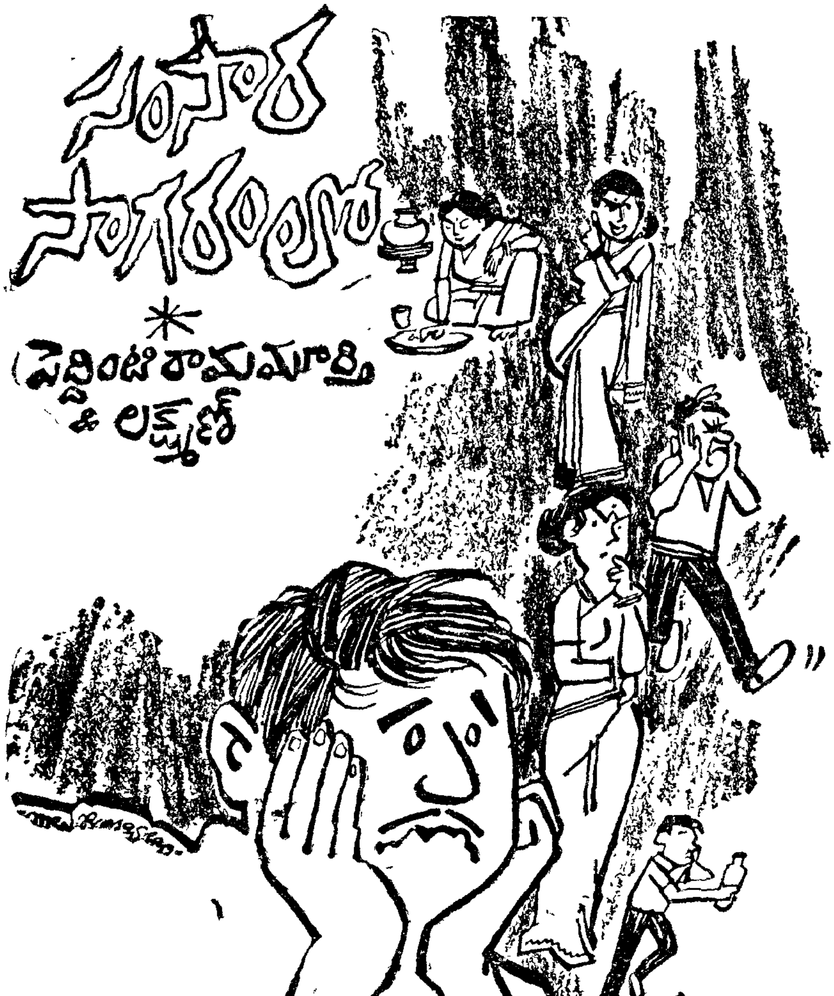

'సుబ్బారావు పెళ్లి చేసుకున్నాడు.' ఇది లోకులనే మాట. కాని లోకులు పలు కాకుల్లు. పెళ్లి నే చేసుకున్నాను అనడం కంటే 'చారు' నన్ను చేసుకుంది అనటం ఉత్తమం. 'జీవితంలో ఇంకేమీ కోర్కెలు లేనప్పుడే మగవారు, కోర్కెలు తీర్చుకోవటానికి ఆడవారు వివాహం చేసుకోవాలి.' ఇది నా అభిప్రాయం. లోకంలో పెద్ద వారి మాటలు ఎప్పుడు విన్నారు కనుక?

సరే. మా ఆవిడ గురించి కొంత మీకు చెప్పాలి. శ్రీమతి పేరు చారుమతి. నేను ముద్దుగా పిలుచుకొనే పేరు 'చారు'. పెద్దగా చదువుకోలేదుగాని చాకలి పద్దులు ఇంటి పద్దులు బ్రహ్మాండంగా వ్రాసేయగలదట. వేదికలెక్కి ఉపన్యాసాలెప్పుడూ ఇవ్వలేదట కాని ఏ విషయంలోనైనా వాదన వచ్చిందంటే అవతలవాళ్ళను జాడించగల నేర్పుందట. పరీక్ష లెక్కల్లో సున్నా వచ్చినా, ఇంటి లెక్కల్లో నూటికి నూరట. ఇదండీ వాళ్లమ్మ, నాన్న పెళ్లి చూపులప్పుడు కూతురుగురించి ఇచ్చిన రిపోర్టు.

పెళ్లికావటం, ఉద్యోగం రావటం ఒకేసారి జరిగాయి. అసలు ఉద్యోగం లేకుండా పిల్లనిచ్చిన వారెవరున్నారని మీకు సందేహం రావొచ్చు. కాని మా మామయ్యకు నా డిగ్రీమీద, దానికంటె వో మంత్రిగారి మాటమీద గురి ఎక్కువ.

హైదరాబాదుకు శ్రీమతిని కూడా తీసుకెళ్ళదలిచాను. అసలే కొత్త ఊరు పైగా హోటల్లో ఉండి తిరిగేను. బయలుదేరే ముందు మా ఆవిడకెవరో స్నేహితురాలు చేతిలో పసుపు కుంకుములతో బాటుగా వో పుస్తకం ఇవ్వటం గమనించాను. మా ఆవిడ దాన్ని పెట్టెలో పెట్టి అటెళ్ళగానే గబుక్కున తీసి చూసాను.

ఇంకేముంది? కొంప మునిగింది. ఈవిడిలాటి పుస్తకాలు చదివితే నా పని గోవింద. ఇంతకూ నన్నింత కలవరపెట్టిన పుస్తకం ఏవిటనుకుంటున్నారు? అదేనండీ వో ప్రముఖ రచయిత్రి (ఆడవారు కాకుండా ఇంకెవరూ వ్రాస్తారు లెండి) వ్రాసిన 'భర్తనెలా లొంగదీసుకోవటం?' ప్రస్తుత కాలంలో భార్యలు భర్తలకెదురు తిరగడానికి ఇలాటి పుస్తకాలే కారణం. మనలో మనమాట 'నా పెట్టె అడుగున కూడా 'భార్యనెలా లొంగదీసుకోవటం?' పుస్తకం వుందిలెండి.

ఇంతలో మా ఆవిడ దగ్గు వినిపించింది. పుస్తకం తీసి దాచేసాను. చారు దగ్గర కెళ్ళాను. ఒకటే దగ్గుతూంది. 'పుట్టినప్పటినుంచి జలుబు చిదెరుగదు నాయనా' అంది మా అత్తగారు తలుపు చాటుకు తప్పుకుంటూ.

ఆమాటకొస్తే నే పెళ్లి చేసుకొని నా రోగాలన్నీ అంటించేసినట్టు. పోనీ పెద్దావిడ కదాని వూరుకున్నాను.

'డాక్టరుదగ్గర కెళ్దాం పద వో ఇంజెక్షన్ తీసుకుంటే అదే పోతుంది' అన్నా. చారుతో ఈ సాకుతోనైనా అలా బయట భార్యతో తిరగొచ్చు కదాని. మా అత్తగారు కల్పించుకుని 'ఎందుకొచ్చిన సూది మందులు నాయనా. ఆ మధ్య నేనోమారు పుచ్చుకున్నాను. గోడకు మేకు కొట్టినట్టే వాడివ్వడం.' అంది చేయి తడుముకుంటూ.

నవ్వొచ్చింది. మళ్లీ అందుకున్నారు. 'దేవుడిచ్చిన ఉమాపతి మాత్రలు వేసుకుంటే చిటికెలో పోతుంది' మా అత్తగారు మాటాడేది తెలుగే కదాని వోమారు చెవులు రిక్కరించాను. సందేహం లేదు. నూరుపైసల నిజమైన, పదహారణాల పచ్చి తెలుగు. మా ఆవిడను పక్కకు పిలిచి అడిగాను.

'ఏమిటి చారూ! దేవుడు రావటం

ఏమిటి? మాత్రలివ్వటం ఏమిటి? మరి ఇంక మూర్ఖకాన్ని?' కోప్పడ్డాను.

మా ఆవిడ పకపక నవ్వింది.

'ఎందుకా నవ్వు?' ఉడుక్కున్నాను.

'దేవుడు కాదండీ దేవిక్ డాక్టరుగారి పేరు. హోమియోపతి మాత్రలను మా అమ్మ చక్కగా దేవుడు పేరుకింద మార్చుకొని ఉమాపతి మాత్రలంటుంది' అంటూ నవ్వింది.

'హార్నీ?' అనుకున్నాను.

మంచిరోజు చూసి వూరికి బయలుదేరాము. 'అశుభం శుభం తెలియని పిల్లను నీ చేతిలో పెడుతున్నాం' అంటూ కళ్లద్దుకున్నారు అత్తయ్య, మామయ్య. నా చారును అర్ధ్రప్రాణంగా చూసుకుంటానని మాటిచ్చాను.

'కష్టసుఖాలు మీ ఆయన, నువ్వు పంచుకోవాలే' అంది ఇంకొక పుస్తకం ఇచ్చినమ్మాయి. అంటే కష్టం నేను. సుఖం ఆవిడ తీసుకోవాలా? ఎంత హర్షంగా మాటాడేసిందీ గడుసుపిండం. ఈ అమ్మాయి కెలాటి మొగుడొస్తాడో వాడిని తలచుకొని జాలిపడ్డాను.

బండి విజయవాడ దాటంగానే మా ఆవిడ పక్కేసింది. నాకు నిద్ర పట్టలేదు. సంసారం ఎలా లాక్కురావాలి భగవంతుడా అని ఆలోచిస్తున్నాను. బండి ఏదో స్టేషనులో ఆగింది. ఏమైనా తినాలనిపించింది. కమలాపళ్ళు అమ్ముతున్నాడొకడు. నే దిగి తీసుకొనేంతలో వాడు దూరం వెళ్లి పోయ్యాడు.

'ఏయ్ కమలా! కమలా!' రెండు సార్లు గట్టిగా పిలిచాను. వాడు విని పించుకున్నట్టులేదు. మళ్లీ పిలిచాను. వాడు రాలేదు కాని వెడివెనకాల నడుస్తున్న వో రెండు జడల అమ్మాయి విసవిస నా దగ్గరకొచ్చేసింది. 'ఏయ్ మిస్టర్! మంచీ మర్యాద వుండక్కర్లా? ఒక్క చెల్లెళ్లు లేరూ?'

పెళ్ళాం కూడా వుంది. మనసులో అనుకున్నా. అయినా ఏమిటీ అమ్మాయి నాకు మంచితనం, మర్యాద లేదంటుంది. ఎలిమెంటరీ స్కూలు దగ్గర నుంచి కాలేజీ దాక మంచి పిల్లాడని నాకు బోలెడు సర్టిఫికెట్లున్నాయే. అవన్నీ చూపించేయనా, ఏవిటి?

'ఏమిటండీ?' అన్నా ధైర్యం తెచ్చుకుని ఎక్కడ శ్రీమతి లేస్తుందో నన్న భయంతో. కాని మా ఆవిడ లేవనేలేచింది. కిటికీలోంచి తల బయటపెట్టి నావైపో మారు. ఆ అమ్మాయి వైపోసారి పరీక్షగా చూసింది. ఆ అమ్మాయి చారుతో 'చూడండీ. ఇతనెవరో పేర్లుపెట్టి పిలిచి అల్లరి పెడుతున్నాడు' అని. రైలు కూయటంతో మాటలు ఆపి 'జాగ్రత్త' అంటూ చూపుడువేలు వూపి వెళ్లిపోయింది.

మా ఆవిడ ఏ కళనుందో కాని అప్పటికేం మాట్లాడలేదు. మళ్లీ మవునంగా మేను వాల్చింది. ఆ అమ్మాయి పేరు కమల అని నాకేంతెల్సు. అనవసరంగా అవమానం పాలయ్యాను. అక్షింతలు వేసుకోకుండా చవితి చంద్రుడిని చూపినట్టున్నాను. ఇంకెప్పుడూ ఆ పళ్లను తెలుగులో పిలవకూడదు.

'కమలాలను హిందీలో ఏమంటారండీ!' పక్కనో కాయనను అడిగాను. ఆయనేదో చెప్పాడు, సరిగా వినబడలేదు. మళ్లీ ఇంకోసారి చెప్పినా అస్పష్టంగానే వినిపించింది మళ్లీ మళ్లీ అడుగుతే చెవిటివాడనని అనుకుంటాడేమోనని నేనే ఆలోచించాను, అతనినోరు మెదపడం బట్టి ఎలా పలకాలని. అది తెలిసింది.

'ఇదీ తెలుగుపేరులానే వుందీ?'

మరుచటి స్టేషనులో కమలాలు అమ్మ కాని కొన్నినప్పుడు గట్టిగా.

'శాంతా...శాంతా' అని పిలిచాను.

వెనకాల భుజంపైన చేయి పడింది. 'నన్నింతగా ఎరిగున్నవారు ఇక్కడెవరున్నారబ్బా' వెనక్కి చూశాను.

వో పెద్దశాల్తీ.

నాకంటె రెండింతల ఆకారం. కోర మీసాలతో భయంకరంగా వున్నాడు. వాడి చేతులొకక్కటి నా తొడంతేసి వున్నాయి. ...ఎవడబ్బా...వీడు? చిన్నప్పుడు గోలీలాడేటప్పుడు వో ఇద్దరి కుర్రాళ్ళకి నా వయస్సే వున్నా పెద్ద పర్సనాలిటీలు వుండేవి ఒకడు శంకరం. ఇంకోడు రాజు.

'రేయ్! నువ్వు శంకరానివా రాజువా?' అన్నావాడికేసి చూసి. ఒక్కక్షణం ఆశ్చర్యపడింది శాల్తీ. 'రాజు' ఇంతలో తెప్పరిల్లి.

'మాఋూలు రాజుని కాదురా. నీపాలిటి యమధర్మరాజున్నా' అన్నాడు కాలరు పట్టుకుంటూ. బిత్తరపోయ్యాను: 'ఇప్పుడేమయింది?'

'లేకపోతే నా భార్యను పేరెట్టి పిలుస్తావురా. ఇందాకోసారి గమనించాను. ఎవరో అమ్మాయిని పిలిచావ్. ఇప్పుడు నా భార్యను!' గద్దించాడు వాడు.

'రత్నంలాటి భార్య నాకుంటే, నీభార్యనెవరు పిలుస్తారయ్యా' అన్నా కాలరు విడిపించుకొంటూ. 'మరి?' నిలేశాడు. సంగతి చెప్పాను. 'హాహా. సంత్రానా?' అన్నాడొక్కసారి విరగబడి నవ్వుతూ వాడు. ఆ నవ్వుచూస్తే నిజంగా యమధర్మరాజే ననిపించింది. కమలాలను హిందీలో సంత్రాలంటారని, భాష తెలియకుండా ప్రయోగించటం చాలా ప్రమాదమని తెలిసొచ్చింది. ఇంత జరిగినా మా ఆవిడ నిద్రకు భంగంరాలేదు. మనసులోనే జోహార్లర్పించాను నిద్రదేవికి.

ముందుగా ఇల్లు అది కుదర్చమని స్నేహితుడికి ఉత్తరం వ్రాయటంవల్ల ఏం పెద్ద ఇబ్బంది అనిపించలేదు. పాలకార్డు రేషనుకార్డుకూడ సంపాయించి వుంచాడు. రేషనుకార్డు చూశాను. పేరు నాదేకాని పిల్లలువుటుకు ఎవరివారో! నాకు నలుగురు పిల్లలని వ్రాసుందందులో. 'ఏదేం అన్యాయంరా! పెళ్లిజరిగి పదిరోజులు కాలేదు. మా ఆవిడ చూస్తే ఇంకేమయినా వుందా.'

'రేయ్ చిట్టితండ్రీ! భాగ్యనగరంలో రేషనుకార్డుల ధర్మమాని జనాభా మూడు లక్షలు ఉదనంగా పెరిగింది. అయినా ఇద్దరని వ్రాసుకుంటే ఇచ్చే గింజలు చాలవు. అందుచేత దాన్నలాగే వుంచు. అప్పుడప్పుడు చెరింగు జరుగుతూంటుంది జాగ్రత్త' అని చెప్పి వెళ్ళాడు.

ఉద్యోగంలో చేరాను. అంతా క్రొత్త. ఉద్యోగం కొత్త. వూరు కొత్త. భార్య కొత్త. సంసారం కొత్త. అలాగే హౌస్ ఓనరుగాడ వొచ్చి వచ్చిపడింది. అదే! పాలను తెల్లవారుఝామునే లేవటం పట్టువాసాల్లో బ్రతుకంతా సగం 'క్యూ'ల్లోతో గడచిపోతుంది. మొదటో జరిగిన సంఘటనొకటి మీ ముందుంచుతాను.

ఆ రోజు తెల్లవారి నాలుగుగంటలయిందో ఏమో. బయట ఖాళీ వెళ్లిన చప్పుడు. ముసుగు పెట్టి లాక్కొని అటు తిరిగి

పడుకోబోయాను. 'వచ్చేసింది. వచ్చేసింది. లేవండి. శ్రీమతి గొంతు అలారం కావటంతో నిద్రమత్తు వదిలింది. ఎందుకింత త్వరగా లేవటం? వాళ్ళు పూరను కొందా? 'ఏం రాలేదు. పడుకో' అన్నా ఆవలించి.

'పాలవ్యాను వెళ్ళిందండి. ఆలశ్యంగా వెడితే పాలయిపోతాయి' అంది. ఇక నిద్ర పోనీయదని జోగుతూనే పాల బూతుకు వెళ్ళాను. అక్కడ అప్పటికే హనుమంతుల వారి తోకలా క్యూ పెరిగిపోయివుంది. పట్నవాసపు మనుషులు పెందరాళే లేవరన్న దురభిప్రాయం మార్చుకోవలసి వచ్చింది. రాత్రి ఒంటిగంటనుంచి వచ్చి కూర్చున్నారా ఏమిటి కొంపదీసి నిశాచర పిశాచాల్లా. నా అరగంటవరకు పాలు పోసేవాడు రాలేదు. వాడంతు వచ్చేసరికి కిల్లారిపోయింది.

శ్రీమతి చేసిచ్చిన కాఫీ తాగుతూ పేపరు చూస్తూంటే మా ఆవిడ వచ్చింది: 'తల ఎలా బుట్టలా పెరిగి పోయిందో చూసుకోండి. క్షవరంచేసుకొని రాకూడదూ?' అంది.

'నిన్న రాత్రేకదూ జుత్తును నిమురుతూ ఎంచక్కా దిలీప్‌కుమార్‌లా వున్నారండీ అన్నావ్' అన్నా. చారు ఈ మధ్య సినిమా పత్రికలు తిరగేస్తూంది.

'చాల్లెండి మీ పరిహాసాలు మీరునూ వెళ్ళండి వెళ్ళండి' అంది.

'వె' కాదే 'వె.వె' అన్నా ఒత్తి పలుకుతూ. మా ఆవిడకు 'వె' పలకటం రాదు. రాదు అనటంకంటె నేర్చుకోదు అనటం మంచిది. వెధవ అని తిట్టాల్సి వచ్చిందనుకోండి (నన్నింతవరకు అనలేదనుకోండి) ఎధవ అంటుంది. అలాం టప్పుడు చెప్పాలనిపిస్తుంటుంది కాని వేడిమీదవుండి ఆ కోపాన్ని నామీద ఎక్కడ కక్కుతుందోనన్న భయంతో మానేస్తూంటాను.

ఒక్కోమారు ఇలాటివి కొంపలు ముంచేస్తాయి. ఆ మధ్య నా సహోద్యోగిని భోజనానికి పిలిచాను. అలా పిలవటంతో కొంచెం 'కాకాయిసమ్' వుంది లెండి. ఆయన మా ఆఫీసరుకు దగ్గర బంధువు. రేపో మాపో ప్రమోషనుకు ఎదురు చూస్తున్నాను.

'మన ఆఫీసరుగార్ని చూస్తూంటే అచ్చం మా నాన్నగార్ని చూస్తున్నట్టే వుంటుందనుకోండి, ఎంత దయార్ద్ర హృదయులు. వెన్న, వెన్నెలలాటి మనసు. ఆయనదగ్గర పనిచేస్తూంటే గంటలు నిముషాలుగా దొర్లిపోతాయనుకోండి. అంటూ పొగుడుతున్నాను. ఇంతలో అక్కడికి వచ్చిన శ్రీమతి 'ఏడిచారు' అంది. గతుక్కుమన్నాను. 'ఏమిటీ' అన్నాను గుడ్లురిమిచూస్తూ వచ్చినాయన కు తెలియకుండా. నోటిలో ముద్ద మింగకుండా కూర్చున్నాడాయన.

'ఏడిచారండీ' అంది చారుమతి మళ్ళీ.

'ఎవరూ? ఆఫీసరుగారే' అన్నాడాయన కంగారుపడిపోతూ. ఈలోపల పరిస్థితి అర్థం చేసుకున్నాను.

'అదికాదు వేడిచారు కావాలా అని అడుగుతున్నదండీ' అని సర్ది చెప్పాను. ఆయన ఏడవలేక నవ్వేసి, మరీ నవ్వితే ఏమవుతుందోనని ఏడుపుమొహం పెట్టేసి నానా హంగామా చేసేసాడు. ఇదండీ సంగతి.

'వెళ్లండి కాని వెళ్ళండి వెళ్ళండి. ఆవతలవనుంది' అనిచెప్పి వెళ్ళిపోయింది. మంగలిషాపు కెళ్ళాను. ఎయిర్ కండిషన్ గది.

అసలేక్షవరం. దానికితోడు ఇదో క్షవరం. లోపలి కెళ్ళాను.

హతోస్మి ఇక్కడ కూడ క్యూ. నాముందు నలుగురు తలమాసిన వాళ్ళు. వాళ్ళకు చేసి నాకు చేసేసరికి తొమ్మిది దాటింది. సరిగా చేసాడంటే అదీలేదు. కత్తెర చెవిదగ్గర చిక్‌చిక్ మనిపించి పొమ్మన్నాడు. ఇంకొంచెం తీయమంటే, 'వికారం పుడుతుంది సార్. ఇప్పుడచ్చం దిలీప్‌కుమార్‌లా వున్నారు.' అన్నాడు డబ్బుగుంజి.

అలా వున్నానని పంపిందిరా శ్రీమతి అని మనసులో ఏడిచి బయటపడ్డాను. ఎవరాశవారిది. తిరిగి వారం రోజులకల్లా వస్తానని వాళ్ళాశ.

ఇంట్లో చారుమతి నాకోసం ఎదురు చూస్తోంది.

'ఏమిటండీ ఇంతసేపు? అయినా క్షవరం చేసుకోకుండా ఎక్కడ తిరుగుతున్నట్టు?' అంది నావేపు పరీక్షగా చూస్తూ.

ఇప్పుడేం జవాబుచెప్పాలో చెప్పండి. చేసుకున్నానంటే నమ్మేట్టులేదు. చేసుకోలేదు అంటే ఇంతసేపు ఎక్కడ తిరిగి తున్నట్టు అంటూ నిలేస్తుంది. 'వెళ్ళాను. క్యూ బాగా వుండటంతో వెనక్కు వచ్చేసాను' అని చెప్పాను. నమ్మినట్లు కనిపించలేదు. కాని తలకు పోసుకోవటంతో బయటపడ్డాను.

భోజనంచేసి హడావిడిగా బయలుదేరాను ఆఫీసుకు. హే జగన్నాథ! ఏమిటి నీలీలలు? ఇక్కడకూడ క్యూ. తప్పేదేముంది వెళ్ళి నిల్చున్నాను. బస్సులు వస్తున్నాయి. పోతున్నాయి. కొన్ని స్టాపులకుముందే ఆగిపోతూంటే, కొన్ని ఆగటమేలేదు. బస్సు రాగానే క్యూ చెదిరి పోతుంది. ఇక్కడ మీకోసంగతి చెప్పాలి. ఆంధ్రదేశంలో ఆడపిల్లలు మగవారి కేమాత్రం వెనుక బడ్డంలేదు. మగవాళ్ళే వారివెనుక పడిపోతున్నారు. ఆఫీసుకు వెళ్ళగానే అరగంటలేటు. ఇదీ స్థూలంగా ఇక్కడ జీవితం.

ఒకరోజు సాయంకాలం ఆఫీసునుంచి ఆవురావురుమంటూ వచ్చాను. ఇంట్లో ఏమీ అలికిడిలేదు. వంటప్రయత్నం అసలేలేదు. చారుమతి నడిగి విషయం తెలుసుకున్నాను. అసలే ఆకలిమీదవున్న నాకు కోపం ముంచుకొచ్చింది. సాధ్యమైనంత సామాన్యంగా చెప్పాను.

'పట్నాల్లోకూడా ఇలాటివి పెట్టుకుంటే ఏలాగూచరూ? మనకెవరు వండి పెడతారు చెప్పు.'

'ఏమిటండీ మీరు మరీను. మనస్త్రీ దొరసాన్లమా ఈమాత్రానికే' అంటూ వాదన మొదలెట్టబోయింది. ఇక వాదంవల్ల లాభంలేదు.

'సరే ఏం చేయమంటావ్?'

'అన్నం, కూరలు పొద్దుటి చారు వుంది. ఇంట్లో నవకాయ ఎలాగువుంది. నే చెపుతూంటాను మీరు చెయ్యండి.'

'ఆమాత్రం వంట నే చెయ్యగలనులే. నీ సలహాలేం అక్కర్లేదు' అని బియ్యం కడిగేసి ఎసరు పడేసాను. బెండకాయలు తరిగి ఉడకపెట్టాను. ఉడికిందో లేదో చూద్దామని మూతతీసాను వేడికి పట్టుకో లేక పోవటంతో కిందపడి పోయింది.

'ఆ డిసైనువున్న మూతేనా?' వెలువలనుంచి శ్రీమతి గొంతు. అబ్బ ఈ ఆడవాళ్ళకు ప్రతిమూత చప్పుడు గిన్నె చప్పుడు గుర్తే. ఈ ఆడవాళ్ళందరికీ

దశరధుడు శబ్దభేదిని వరంగా ఇచ్చేసి దేమో. జవాబు చెప్పకుండా ఒక ముక్క తిసాను తీగలు తీగలుగా సాగిపోయింది. కత్తి తీసుకొని తీగలను తెంపుదామను కున్నాను. ఊహూఁ లాభంలేదు. ఇదేం ఖర్మరాబాబూ అనుకుంటూ కూరను తీసుకెళ్లి వేపుడు చేసేద్దామని మూకు డులో పడేసాను.

పోపుకు ఏం సామాగ్రి కావాలో తెలియలేదు. చారు నడక్క తప్పలేదు.

'ఏముంది. నాలుగావాలు. రెండు మెంతులు. ఒకజీలకర్ర ఒకగరిటలో వేసి నూనెవేసి చిటపటలాడాయి. తప్పుడయిం తర్వాత దించేయండి..' అక్కడనుంచే జవాబు.

అది చెప్పినట్లే నాలుగావాలు లెక్క పెట్టాను. వెధవది మరీ సన్న ఆవాలు. లెక్కపెడుతూంటే చేతుల్లోంచి జారి పోయేవి. ఎలాగయితేనేం అన్ని లెక్కపెట్టి గరిటలో వేసి నూనెపోసి మూతబెట్టాను. ఓ పదినిముషాలకు చిటపటలాడాయి. ఇంతలో అన్నం ఓమారు తలియబెట్టాను, అన్నం కాదది. పరవాన్నం. ఇంతలో ఇక్కడ గరిటలోంచి పెద్దమంట లేచింది, ఇటు పరిగెత్తుకొచ్చి ఆ నల్లటి ద్రవాన్ని కూరలో కలిపాను.

మా ఆవిడను పిలిచాను భోజనం అయిందని. అదే రేడీ అయిందని. 'అప్పు డేనా?' అందాశ్చర్యపోయి.

ఇదో బ్రహ్మవిద్యా? అని ఆకేసి కూర్చోమన్నాను.

కూర వడ్డించాను.

'ఏం కూరిది?' నల్లగా, తెల్లగా, ముద్దగావున్న కూరను కదుపుతూ అడి గింది. 'బెండకాయ. పోపు అదీ చూడు మరి' అన్నా గొప్పగా.

'పోపుదీంట్లో కెందుకు? వన్నెందు కడగలేదు. అయినా కనిపించదేం?' వెతి కింది కళ్లు పెద్దవిచేసి.

'నువ్వు చెప్పినట్లే ఎంచివేసాను. అంత కొంచెం ఎక్కడ కనబడతాయ్?'

'వేనాలుగు అంటే నాలుగు లెక్క పెట్టి వేసారా?' అంది నవ్వుతూ..

కూర నోట్లో పెట్టుకొబోయి డోక్కున్నంత పని చేసింది. నేను గమ నించనట్టు లోపలికెళ్లాను.

'కూర నాకు సయించలేదు కాని అన్నం పెట్టండి మజ్జిగ పోసుకుంటా' అంది చారు. 'ఇదిగో గ్లాసులో పుంచాతీసుకో.'

'ఏమిటి అన్నమే' అంది నిర్ఘాంతపోయి.

'సర్లే పెద్ద చేప్పొచ్చావ్. కొద్దిగా ముద్దయిందంతే.' అన్నా వోటమి ఒప్పుకో టానికి ఇష్టంలేక.

'అందుకే మగాళ్లకు పని చెప్ప కూడదు' అంటూ మజ్జిగతాగి లేచింది. నేను కూడా నా స్వయం పాకాన్ని రుచి చూసిం తర్వాత హోటలునుంచి కారియర్ తెప్పించక తప్పలేదు.

ఆఫీసులో ఒకరిద్దరు స్కూటరున్న స్నేహితులు దొరికారు. నాకుకూడా ఒకటి వుంటే బాగుండు ననిపించింది. పదిన్నర ఆఫీసుకు పదింపావుకు బయలుదేరవచ్చు. స్కూటర్‌కు డబ్బు ఎక్కడ దనుకుంటు న్నారేమో. మామగారున్నారుగా, అయినా కూతురి సౌకర్యంకోసం ఆ మాత్రం అల్లుడికి కొనివ్వరేరూ? అల్లుడికి స్కూటర్ వుంటే కూతురు ఏం సుఖ పడుతుందనుకోవచ్చు. తీరికగా వంట చేయొచ్చు. సాయంకాలం షికార్లకు తిరగొచ్చు. ఇంకా ఎన్నో...ఎన్నో...

స్నేహితుఁవల్ల స్కూటర్ నడపటం నేర్చుకున్నాను కొన్నాళ్ళకు. స్నేహితుడు వూరికి వెళుతున్నప్పుడు స్కూటరును మా ఇంట్లో వుంచుకున్నాను.

ఆ రోజు మొదటిసారిగా శ్రీమతిని స్కూటర్‌లో ఎక్కించుకొని సినిమాకు వెళ్దామని నిశ్చయించు కున్నాను. ఇంటికి త్వరగా వచ్చి చారుమతిని త్వరత్వరగా ముస్తాబు కమ్మన్నాను.

'నూనెక్కడండీ?' శ్రీమతి ప్రశ్న.

'ఇదో' పరాగ్గా అందించాను సీసాను పత్రిక చూస్తూ. 'అలాగే నాతలకు రాయి' అన్నా లోపల కెళ్లపోతున్న శ్రీమతితో.

సరేనని చేతిలోకి తీసుకొని తలకు రాసింది అంతే. నురుగునురుగు.

'ఏమిటిది?' కంగారుగా లేచాను.

'నాకేం తెల్సు మీరిచ్చిన నూనేగా' అంది సీసాను చూపిస్తూ.

ఆడవారికి చదువెందుకో ఆక్షణంలో బాగా తెలిసొచ్చింది. మా చారు హెయిర్ ఆయిల్ అనుకొని షాంపూ నాతలకు రాచే సింది. నిజానికి శ్రీమతి తప్పుకూడా లేదు. రెండుసీసాలు ఒకేలా వుండటంతో ఈ అనర్థం సంభవించింది. అప్పటి కప్పుడు పరిగెత్తి స్నానం చేసొచ్చాను.

వచ్చేసరికి శ్రీమతి ఎవరికో లెక్కలు/

డాక్టర్ కబుర్లు

ఆవేశం - హృదయం

హృదయం మీద ఆవేశాలకి ప్రభావం ఉంటుంది. అది కొట్టుకునే వేగం అధికం అవు తుంది, రక్తపుపోటు ఎక్కువ అవుతుంది, రక్తంలో రసాయనాలు మారిపోతాయి, రక్తం కరుడు కట్టుకునే వ్యవధి తక్కువ అవుతుంది.

ఎప్పుడూ బిగతీసుకుని, చెరుకుగా ఉండే వారికన్నా తమ ఆవేశాలని అదుపులో ఉంచు కొన గలిగిన వారికి గుండెజబ్బు వచ్చే అవకాశం తక్కువ అనవచ్చు, అయితే, ఆదుపులో ఉంచుకొనటం, అంటే ఏమిటి? అంటే— చిన్న చిన్న విషయాలని గురించి అనవసరంగా ఆందోళన పడకుండా ఉండటమే.

లోపల అగ్ని రగులుతూ ఉంటే, బయటికి నిదానంగా కనిపించటానికి ప్రయత్నించి

ప్రయోజనం లేదు, ఆవేశం ఉంటేనే చాలు గుండె, రక్తనాళాలు వత్తిడికి లోనవుతాయి.

తరచ ఆవేశాలకి లోనయి బాధపడేవారు డాక్టరుని అడిగి కొన్ని రకాల మందులని పుచ్చు కుని ఉపశమనం పొందవచ్చు, ఆధ్యాత్మిక మయిన సలహాని కూడా పొందవచ్చు

ఏది ఎలాగ ఉన్నా, మందులని అధికంగా తినటం మంచిదికాదు. ఎప్పుడో ఒకసారి వాడాలి అంతే. కొందరు ధనవంతులు దేహాలు ఆరో గ్యంగా ఉన్నప్పటికీ మానసికంగా బాగా చితికి పోయి ఉంటారు, కొందరు పేదవారు ఆరో గ్యం బాగా ఉండనప్పటికీ, ఉదరపోషణకోసం కష్టపడి పని చెయ్యవలసి వచ్చినప్పటికీ సంతో షంగా ఉంటారు. మొదటి తెగవారికి సంతృప్తి లేకపోవటం, రెండవ తెగవారికి ఉన్న దానితో సంతోషపడటం తెలియటం ఈ రకం పరిస్థితు లకి కారణం అనవచ్చు. సంతృప్తి అధికం అయిన కొద్దీ హృదయానికి ప్రమాదం తక్కువ అవుతుంది.

[హెచ్. ఎల్. హెర్షెన్‌సోన్.]

ప్రశ్నలని 'ప్రశ్నావళి', ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక, 7. తంబుచెట్టి స్ట్రీట్, మదరాసు—1 కి పంపాలి.

మూలశంకకు
త్వరగా
నమ్మకమైన
హెడన్‌సాతో
చికిత్సను పొందండి
-శస్త్రచికిత్స
అవసరములేదు!
DOL-337 TEL

ముఖ్య ప్రకటన
రుమాటాయిల్
కీళ్లనొప్పులు, వాతనొప్పులు, నడుము నొప్పులు నరముల నొప్పులు, వాతశూలము, మొదలగు వివిధరకములైన శారీర బాధలను అతి శీఘ్రముగా నివారణ చేయు సశాస్త్రీయమైన ఆయుర్వేద తైలము. పైపూతకు మాత్రమే. ఇప్పుడు మద్రాసులోని ఆంగ్ల వైద్యులచే నమ్మకముగా వాడబడుచున్నది
100 ml: రు 10. తపాలాఖర్చులు అదనం.
ARUDRA INDUSTRIES
2/1, 4th Street, Sourashtra Nagar,
MADRAS-24.

ఎలెక్ట్రిక్ & రేడియో
ఇంజనీరింగ్ కోర్సు
ఎలెక్ట్రికల్ ఇంజనీరింగ్, రేడియో రిపేరింగ్, ఆర్మేచర్ వైండింగ్, ఎలెక్ట్రికల్ సూపర్‌వైజరీ, వైరింగ్ వగైరాలకు సమగ్రమైన గైడ్ (800 బొమ్మలు గలది.
రు. 12-50. వి. పి. పోస్టేజి రు. 2.
M/s CHANDRAS (E)
Box No 1271 Delhi-6.

సంసారసాగరంలో...

చెప్తున్నది. నేను రావటం చూసి నన్ను పిలిచారాయన.

'మీ ఫామిలీ మెంబర్లెంతమంది?'

రేషనుకార్డు సంగతి గుర్తుకొచ్చింది. అప్పుడప్పుడు చెకింగ్‌కు వస్తారన్న సంగతి గుర్తుకొచ్చింది. 'మేమిద్దరం. నలుగురు పిల్లలం' అన్నాను దొంగలా గుంభనంగా. మా ఆవిడ గిరుక్కున లోపలకెళ్ళిపోయింది.

ఆయన వస్తూనే 'నేను ఎన్నికల లెక్కలు తీసుకోవటానికొచ్చాను. మరి దేనికీ కాదు' అన్నాడు. ఆయనను పంపేసి లోపలికొచ్చాను.

మా ఆవిడ అలకపాన్పు ఎక్కేసింది. సినిమాలోలా దిండులో మొహం దాచుకొని వెక్కుతూంది. నాకేం అర్థం కాలేదు.

'చారూ...చారూ...' అనునయంగా పిలిచాను

'చారూ లేదు పులుసూ లేదు నన్ను పలకరించకండి' విసురుగా అంది.

'అవతల సినిమాకు టైమయిపోతూంది. ఎందుకే అలక?'

మాట్లాడలేదు.

'భార్యారత్నం ... ఎందులకీ కోపం ?' నవ్విద్దామని చూశాను.

'ఎంతమంది భార్యలున్నారేమిటి మీకు? అందులో నేను రత్నాన్ని కావటానికి. ఇంతకీ ఏ భార్య పిల్లలు వాళ్ళు ?' ఏడుపుగొంతు.

'ఓ అదా! నే చెప్పేది విను' నచ్చచెప్పబోయాను.

'మీరెన్ని చెప్పినా నేను నమ్మను. రైల్లో వస్తున్నప్పుడు ఎవరో అమ్మాయిని పిలిచారు.'

ఇంకా మరిచిపోలేదా అది అనుకున్నాను. పరిస్థితి అంతా వివరంగా చెప్పాను. నాదసలే వెన్నలాంటి మనసు. కాటుకంతా కరిగిపోయేలా ఏడ్చేసిన చారును చూస్తే జాలేసి ఏదైనా వరం కోరుకోమన్నాను. మీ పాదాలదగ్గర ఇంత చోటిస్తే చాలంటుందన్న ఉద్దేశ్యంతో. కాని కథ అడ్డం తిరిగింది.

'అయితే టెరికాటన్ చీర కొనిపెట్టండి. పక్కింటి పద్మజ కట్టిందే' అంది గోముగా నోరు జారాను. ఇప్పుడేమైనా అన్నానంటే మొదటికొస్తుంది.

'మరి సినిమాకు పోదాం. త్వరగా తయారవు' అన్నా బుగ్గమీద చిటికేసి. ఇదుగో ఇదిగో ఇప్పుడే రెండునిముషా' లంటూ లోపలికెళ్ళి ఇరవైనిముషాలకొచ్చింది.

'స్కూటర్‌లో పోదాం.'

'అమ్మో నాకు భయం.'

'పర్వాలేదు. మెల్లగా తీసుకెళతా. నువ్వు గట్టిగా పట్టుకో' ఎలాగయితేనేం. చారుతో బండి ముందుకురికింది. ట్రాఫిక్‌ను తప్పించుకుంటూ ముందుకెళుతున్నాను. ఆబిడ్సుదాక వచ్చాము. వెనకాల మిగత బండ్లు హారన్ కొడుతున్నాయి.

'చారూ!'

'ఊఁ'

'బండి మరీ ఎద్దుబండిలా పోతూంది. కొంచెం వేగం హెచ్చిస్తా. గట్టిగా పట్టుకో' మా ఆవిడ అంటే ఏదో అనుకున్నాగాని గడుసుదే. నా నడుము చుట్టూరా చేతులు వేసింది.

వేగంగా పోతూంది బండి. మా ఆవిడ పట్టు ఎక్కువయింది. దాంతో కితకితలు పుట్టాయి అలా పట్టుకోవద్దని చెప్పాను. కాని గాలిహోరులో వినిపించినట్లు లేదు.

'అంత గట్టిగా పట్టుకోకు చారూ' అరిచాను దాదాపు.

వినిపించినట్లుందీసారి. 'అమ్మో నే పడిపోతానండీ' అంది చేతులు నడుము మీద మరింత బిగించి.

కితకితలు ఎక్కువయిపోతున్నాయి. గాలికి పోసుకోవటంవల్ల జుత్తు మొహం పైన పడుతున్నాయి. కళ్ళుమూసుకుపోతున్నాయి. ఆపడానికి వల్లంలేదు.

'ఇద్దరం పడేట్టున్నాం. చారూ కొంచెం వదులు' ప్రాధేయపడ్డాను. ఆవిడ ఇంకొంచెం గట్టిగా పట్టుకుంది. కితకితలు మరీ ఎక్కువయింది. బాలెన్సు తప్పింది. ఒక్కక్షణం ఏమయిందో తెలియలేదు. కళ్ళు తెరిచేసరికి ఒకపక్క స్కూటరు, ఇంకోపక్క చారుమతి. ఎదురుగా పోలీసు, చుట్టూ జనం వున్నారు.

పోలీసును చాటుకు తీసుకెళ్ళి ముట్టచెప్పవలసిన లాంఛనాలు అవీ ముట్టచెప్పాను. అదృష్టం కొద్దీ స్కూటర్‌కు

ఒద్దాలు చోలటం తప్పించి మరేం జరగ
లేదు.

షాకు తగిలినట్లే పోలీసు దెబ్బ
తగలేటివి. అంటే పైకి కనబడవి.
ఒడుము బెణికింది. కాలు మడతపడింది.
తల బొప్పికట్టింది. మోకాలు చీరుకు
పోయినట్లుంది. ఒకేమంట. జనం
సాయంలో స్కూటర్ను పైకిలేపి దగ్గర్లో
వున్న సినిమా కెళ్లాము.

అదేదో ఇంగ్లీషు సినిమా. ఆ
సినిమాకు వెళ్లి వచ్చిన తరు
వాత, చారు ఇంగ్లీషు నేర్చుకునేంత
వరకు సినిమాకు తీసుకెళ్ళకూడదను
కున్నాను. ఎందుకంటారా? ప్రతిమాటకు
అర్థమడుగుతుంది. అడగటం తప్పు
కాదు. కానివచ్చిన చిక్కల్లా నాకు అర్థం
కాకపోవటమే. ఏదో గంభీరంగా గంభీ
రంగా పోజు పెట్టి అర్థమైనట్లు
చూపేస్తూంటాను. ఇక దీనికేమని
అర్థం చెప్పను? ఆఖరికి అడగనే అడి
గింది.

'మీకు ఇంగ్లీషు సరిగా రాదా? మీ
ఇంగ్లీషు వ్రాతకూడా బాగుండదు. కాపీ
రాయలేదా?' ఒప్పుకోవటం ఎందుకో
భార్య ముందు చిలత నామోషి!

కాపీ రాస్తున్నానే బుద్ధి తెలిసినప్పటి
నుంచి. లేకపోతే నియ్యోగాకా ఎలా లాక్కొ
చ్చానను కుందో మనసులో అనుకుని.

'ఈ సినిమాలిండా అమెరికా మాటలు
అందుకే అర్థమవటంలేదు' అన్నా.

'అయితే అమెరికాలో ఇంగ్లీషు
మాట్లాడరా?' అందమాయకంగా.

నా పరువు బజారున పడేట్టుంది.
'సినిమా బాగుంది' మాట మార్చేసాను.
ఏమెవ్వరో కిసుక్కున నవ్వినట్టు కూడా
గుర్తు.

రోజులు, వారాలు నెలలు జరిగి
పోతున్నాయి.

ఒకరోజు ఉదయం పేపరుచూస్తూంటే
కుటుంబ నియంత్రణ ప్రకటన కన
బడింది. అవును. జనం పెరిగిపోతున్నారు.

అందుకే కదా ఎక్కడ చూసినా నిరు
ద్యోగసమస్య. ఎక్కడ వెళ్లినా క్యూలు
అనుకోకుండా పిల్లలను కనడంకంటె అను
కుని పిల్లలను కంటంలో ఎంత సుఖం,
శాంతి ప్రతివాళ్లూ ఫామిలీ ప్లానింగు ఆచ
రించవలసిందే.

హాయ్ మా ఆవిడను పిలిచాను. జవాబు
లేదు.

'హాయ్‌చారూ' గట్టిగా పిలిచాను.

ఊహూ. కనీసం వినబడినట్లు కూడా
లేదు. ఏదో కూనిరాగం తీస్తూవుంది.
మొగుడనేవాడు పిలుస్తున్నాడనన్నాలేదు,

'చారుమతీ' శక్తికొలదీ అరిచాను.

'ఏమిటి పిలిచారా?' అంటూ తడిచేతులు
కొంగుకు తుడుచుకుంటూ వచ్చింది.
సరిపోయా. ఎంత విపరీతకాలం వచ్చిందో.
భర్త భార్యను పేరెట్టి పిలుస్తే తప్ప
పలకటంలేదు. లాభంలేదు. ఈ పత్రికలు
అవీ కొనటం మానిపించేయాలి. చదివి
చెడిపోతున్నారు, దీన్నిలా వదిలేస్తే, అదే
కుటుంబనియంత్రణ మొదలెట్టకుండా
వుంటే పిల్లలను కనేసి నామీదకు
తోలేసి తను పూర్తి అధికారం చేజిక్కించు
కుంటుంది.

'వంటయి పోయిందా?'

'లేదు. ఏమిటో రాచకార్యం?' అంది
క్రీగంట చూస్తూ. కొంటెగా.

అమ్మో ఇక సినిమాలు కూడా
మానిపించేయాలి.

'ఆసుపత్రి కెళ్లాలి.'

'ఎందుకు?' కంగారుగా ఒళ్లు
పట్టుకుని చూసింది. ఏమీలేదే ఆసుపత్రి
కెందుకన్నట్లు మొహం పెట్టింది.

అన్నిటికీ అద్భుతప్రశ్నలు దీనితో వేగ
లేక చస్తున్నాను. ఏంచేస్తాం అర్ధశరీర
మాయె.

'తప్పదు రావాలి నువ్వుకూడా' అని
ఒప్పించాను కారణం చెప్పకుండా. కారణం
చెబితే బ్రహ్మకూడా కదిలించలేడు చారు
నిక్కడినుంచి.

రిక్షాలో ఆసుపత్రికి చేరుకున్నాము.

కాంపౌండులో నడుస్తూ అన్నాను
'ఎందుకొచ్చామో తెలుసా?'

'ఏమో నాకేం తెలుసు' నిష్కార్యంగా
అంది శ్రీమతి.

'ఫామిలీ ప్లానింగ్ అంటే కుటుంబ
నియంత్రణ పాటించడానికి,'

బోలెడు సిగ్గుపడి పోయింది చారుమతి.

'వద్దండి మీకు తెలియదు'.

'నాకన్నీ తెలుసు. నువ్వు మాట్లా
డకు.' అని లేడీడాక్టరు దగ్గరకు తీసు
కెళ్లి దేశం పరిస్థితులు వివరించి నా
శ్రీమతిచే ఫామిలీప్లానింగ్ అవలంబించేలా
చేయించమని చెప్పాను.

'ష్యూర్, ష్యూర్' అంది లోని
కెడుతూ.

కో పదినిముషాల తరువాత ఇద్దరూ
బయటకు వచ్చారు. చారుమతి నావైపు
చూసి కొత్త పెళ్లికూతురులా సిగ్గుపడి
పోయింది.

డాక్టరమ్మ వచ్చి కంగ్రాచులేషన్స్
చెప్పింది.

ఎలాగైనా చదువుకున్నవాడిని అందు
లోనూ బాధ్యతగల పౌరుడిని అందుకే
అభినందిస్తుందనుకుని—

'థాంక్యూ, థాంక్యూ' అన్నా.

'బలమైన ఆహారం పుచ్చుకోవాలి.
టానిక్ వ్రాసిస్తాను' అంది డాక్టరు.

'ఎవరికి నాకా?'

ఆవిడనవ్వి 'మీ ఆవిడకు' అంది.

'చారుమతికేమి? దిట్టంగానే వుంది
కదా. ఎందుకు?'

'మీ మిసెస్ ఇంకా చెప్పలేదా. ఆవిడ
తల్లి కాబోతున్నారు'

'వ్వాట్?'

ఆవిడ నవ్వుకుంటూ వెళ్లిపోయింది.
దేశానుగ్రహిద్దామని నేను కుంటే
నన్ను అనుగ్రహించటానికి ఇంకోడు తయారా?

రిక్షాలో ఇంటికొస్తూ అడిగాను.
'మరి నాకుయిందుగా చెప్పలేదేం?'

'చాల్లెండి మీరు మరీను మనమేం
ఇంగ్లీషువాళ్లమా?' అంది చారు.

'అది సరేకాని ఏంపేరు పెడదాం?'

'నే చెప్పనా?'

ఏంపేరు చెప్తుందోనని చెవులు రిక్క
రించాను.

'బాబయితే...బాలవీర వెంకట సత్య
సూర్య వరప్రసాద...' ఆపకపోతే దండ
కం ఎంతవరకు పోతుందోనని 'మరి
పాపయితే?'

అన్నా మధ్యలో ఆపేస్తూ.

'బాలత్రిపుర సుందరీ వెంకట సీతా
మహా...' పాలడబ్బాల సుందరిన ఆలోచన
లతో సంసారమనే సాగరంలో నగందాక
మునిగిన నాకు మిగిలినమాటలు ఏవీ
చెవికెక్కలేదు. ●